

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar Valideringsdelegationens slutrapport "Mot en nationell struktur"

RIO (Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation) ställer sig bakom Folkbildningsrådets remissvar. Med detta yttrande vill RIO kommentera folkhögskolornas möjligheter.

Sammanfattning

Folkhögskolorna har en kunskap och erfarenhet av att bedöma yrkeskunskap, kursplanerrelaterad kompetens och generella kompetenser. Folkhögskolor hanterar kompetenser inom de yrkesutbildningar som bedrivs, folkhögskolor ger behörigheter som motsvarar kärnämnen samt många fler ämnen. Folkhögskolor bedömer generella kompetenser genom omdömessättningen. Det finns en hög bedömningskapacitet. Bedömning sker i en interaktiv pedagogik och processgemenskap.

Alla kompetenser är viktiga och bör därför ingå i ett system för validering. Folkbildningen bör få ansvar för utveckling av metodutveckling som en fortsättning på det arbete som redan påbörjats. Metodutvecklingen innebär i stor utsträckning en användning av befintlig värderingskunskap till ett nytt nationellt system. Detta bör för folkbildningens del ske genom Folkbildningsrådet och ges samma legitimitet och rättsstatus som andra myndigheter. En sådan utökning av uppdraget bör dock medföra att ökade resurser tillförs. Folkbildningsuppdraget har ett syfte för demokratin. En del av det demokratiska uppdraget kan placeras på individnivå och anställningsbarhet, men uppdraget är större och vidare. En förändrad infrastruktur av utbildning bör inte medföra en förändring av bildningsuppdraget, däremot har folkhögskolor en erfarenhet relaterad till det nya nationella systemet som bör användas konstruktivt och ges en utökad arena för folkbildning inom den nya infrastrukturkartan. Folkhögskolorna är och ska ses som en viktig resurs av kommunerna. Vidare är det väsentligt att validering av individer som har flyttat till Sverige inte innebär en betoning på individer som studerat på universitetsnivå. Av detta skäl är det mer lämpligt att ett ökat organisationsansvar ges till Migrationsverket för inflyttade till Sverige.

Nyttan av validering

Validering har två sammanlänkande syften. Dels handlar det om att stärka en individs självkänsla, inventera behov av utveckling och öka kunskapen om redan förvärvade kunskaper. Dels att öka individens anställningsbarhet.

Arbetsmarknaden har alltid behov av kunnig arbetskraft. På en flexibel arbetsmarknad finns ett behov av kunnig arbetskraft som har kunskap om sig själv, som söker ny kunskap och som har förmågan att utvecklas. Yrkeskunnande kan skapas på olika vägar genom utbildning och erfarenhet. Generella kompetenser som samarbetsförmåga, utvecklingsförmåga med mera utvecklas inom livets alla arenor. De senare generella kompetenserna är viktiga ingredienser i de kommande gemensamma kvalifikationssystemen inom EU.

Metodutveckling

Folkhögskolestudier är en väg till såväl yrkeskunnande, kursplanerrelaterade kompetens som generella kompetenser. Folkhögskolor är den vuxenutbildningsanordnare som alltid har arbetat över gränserna mellan formellt, informellt och icke-formellt lärande. Folkhögskolor är också den anordnare inom vuxenutbildningen som genom sin omdömessättning har uppbyggd kunskap och erfarenhet av att bedöma generella kompetenser. Denna kunskap hos folkhögskolelärare ska självklart tas tillvara i framtida system för validering. Det är tidskrävande att bedöma de generella kompetenser, och bedömningen har en stor effekt på individers framtida

möjligheter. Studier på folkhögskola ger möjlighet att kunna bedöma dessa kvalifikationer. Folkbildningen har gemensamt startat utveckling av en metod för att validera generella kompetenser samt kunskaper relaterade till informellt och icke-formellt lärande som förvärvats genom yrkesliv, föreningsliv och folkbildning. Denna metodutveckling är en pågående process. RIO anser att det är olyckligt att valideringsdelegationens slutrapport inte innehåller ett mer utvecklat resonemang om de generella kompetenserna och det unika utgångsläge som folkhögskolor har inom området. RIO ser fram mot fortsatt utveckling av denna validering. RIO anser att detta ansvar ska tillfalla folkbildningen och att uppgiften bör utföras genom Folkbildningsrådet på folkbildningens villkor.

Metoderna som utvecklas på folkhögskolor kan även användas inom andra områden som till exempel validering av nivå inom skolsystemet/ämnen. Folkhögskolelärares erfarenhet och kunskap att arbeta efter principen ”motsvara läroplaner” medför en extremt hög kompetens att identifiera kunskap i relation till läroplaner. Sådan kursplanerrelaterad kunskap hos individer/validanter kan ha införskaffats på annat sätt än genom studier i skolan. När infrastrukturen för validering byggs bör det formuleras vad valideringskompetens hos en anordnare innebär inom olika områden.

Många folkhögskolor har yrkesutbildningar och RIO ser det som självklart att dessa yrken kan valideras av de folkhögskolorna. Vid uppdelning (och samverkan) mellan olika myndigheters ansvar måste Folkbildningsrådet ha ansvaret för validering som sker inom folkbildningen. Folkbildningsrådet ska då ges samma legitimitet som övriga myndigheter.

Finansiering av validering

Folkhögskolor har lång erfarenhet av arbete med korttidsutbildade, felutbildade och s.k. marginaliserade grupper. RIO saknar ett erkännande av denna kunskap när Valideringsdelegationen väljer att inte fundera över hur ett system kan utformas där folkbildningen ges ett stort ansvar för orienteringskurser och kartläggning. Ett dylikt system kräver övervägningar av hur uppdraget skulle kunna formuleras och finansieras kommunalt eller regionalt till folkhögskolor eftersom ett sådant uppdrag bör ligga utanför folkbildningsuppdraget.

Valideringsdelegationen tycks förutsätta att validering ska ske inom ramen för det nuvarande folkbildningsuppdraget. I begränsad utsträckning stämmer det med RIO:s uppfattning. En ny nationell struktur för validering innebär ett nytt instrument inom vuxenutbildningen och arbetsmarknadspolitiken. Kommunens medborgaransvar bör innebära att folkhögskolor ses som en resurs och därmed ges resurser inom det kommunala ansvaret. Kommun, Arbetsförmedling och Försäkringskassa har ett medborgaransvar och ska finansiera validering. Anordnare inklusive folkbildningen ska tilldelas resurser.

Ansvar för validering av inflyttade till Sverige

RIO stödjer att Migrationsverket föreslås få uppdraget att fråga och ge stöd att begära värdering för validanter. Migrationsverkets uppdrag bör utökas till att vara den samordnande organiserande myndigheten för alla dem som har flyttat till Sverige. RIO anser att Högskoleverket inte ska vara samordnande instans för validering av alla utländska utbildningar. Den myndighet som tar emot, kartlägger, lotsar individer vidare samt planerar användning av olika anordnare bör vara en mer ”nivå-neutral” och fristående part. Kartläggning av en individ bör ske omgående. Bedömggrupper från de olika nivåerna kan organiseras inom Migrationsverket. Det är viktigt för en individ att få sina erfarenheter sedda. För en individ är det betydligt mer positivt att kunna öka sin valideringsnivå än att sänkas till en lägre utbildningsnivå eller anordnare, samt en vetskap att alla får en likvärdig kartläggning oavsett bakgrund. Många hitflyttade har en hög kompetens utan formell utbildning. All kompetens bör värderas. Valideringssystemet ska utformas så att det gynnar individens självkänsla, växt och upplevelse av respekt. Ett sådant förhållningssätt ska gälla alla och inte enbart den grupp som i sitt tidigare hemland studerat på universitetsnivå eller eftergymnasial nivå.

På uppdrag av RIO:s styrelse
Stockholm den 29 maj 2008

Stina Sundberg
Kanslichef RIO